

TEMEL EĞİTİMDEN ORTAÖĞRETİME GEÇİŞ SINAVININ (TEOGs) ÖĞRETMEN VE ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİNE GÖRE İNCELENMESİ

ZEKERYA BATUR - MURAT BAŞAR - EMEL ŞAŞMAZ

Uşak Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Bölümü

Uşak Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Bölümü

Uşak Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Bölümü Yüksek Lisans Öğrencisi

Gönderim Tarihi: 25.11.2016

Kabul Tarihi: 19.12.2016

Öz: Bu çalışmada 2013-2014 öğretim yılında Milli Eğitim Bakanlığınca ilk defa uygulanan “Temel Eğitimden Orta Öğretime Geçiş Sınavına” yönelik öğretmen ve öğrenci görüşlerinin değerlendirilmesi” amaçlanmıştır. Betimsel tarama modeliyle yapılan bu çalışmanın örneklemini 529 öğretmen ve 302 öğrenciden oluşmaktadır. Bu çalışmada t testi, tek yönlü varyans analizi (Anova), yüzde ve frekans analizi yapılmıştır. TEOG anketinin Alpha güvenilirlik değeri. 83 KMO değeri 93 bulunmuştur. Öğrenciler TEOGS’u öğretmenlere göre daha olumlu bulmaktadır. Erkek öğretmenler kadın öğretmenlere göre TEOGS’a daha olumlu bakmaktadır. Özel ders almayan öğrenciler, özel ders alan öğrencilere göre, sınava yönelik rehberlik hizmeti alan öğrenciler sınava yönelik rehberlik hizmeti almayan öğrencilere göre daha olumlu bulmaktadır. Öğrencilerin öğrenim gördüğü okulun sosyo-ekonomik ve kültürel düzeyi azaldıkça sınava olumlu bakış artmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Öğretmen, Öğrenci, Temel Eğitimden Ortaöğretime Geçiş Sınavı

INVESTIGATION THE EXAM OF TRANSITION TEST BASIC EDUCATION TO SECONDARY EDUCATION BY VIEW OF TEACHERS AND STUDENTS

Abstract: In this study, it is aimed to evaluate the exam, which was applied for the first time in 2013-2014, “Transition Test Basic Education to Secondary Education” by the view of teachers and students. The sample of this study consists of 529 teachers and 302 students, and this study is made with descriptive research model. The study data were evaluated in SPSS19 package. In this study, t-test, one-way analysis of variance (ANOVA), percentage and frequency analysis was performed. Alpha reliability value of TEOGS scale is .83, KMO value is 93. Students find TEOGS more positive than teachers. Male teachers overlook TEOGS more positive than female teachers. Students who don’t take private lessons find TEOGS more positive than students who take private lessons; students who receive guidance for the exam find TEOGS positive than students who don’t receive guidance for the exam. The schools’ where the students study, socio-economic and cultural level decrease, students’ positive perspective for test increase.

Keywords: Teacher, Student, Transition Test Basic Education to Secondary Education

Atf için/cite as:

Batur, Z., Başar, M. ve Şaşmaz, E. (2016). Temel eğitimden ortaöğretime geçiş sınavının (TEOGs) öğretmen ve öğrenci görüşlerine göre incelenmesi. *Eğitim ve İnsani Bilimler Dergisi: Teori ve Uygulama [Journal of Education and Humanities: Theory and Practice]*, 7 (14), 37-53.

Öğrenciler, yaşamları boyunca her alanda çeşitli zorluklarla karşılaşmaktadır. Yaşama uyum sağlama, günlük işlerini yürütme, temel ihtiyaçlarını giderme ve sosyal ilişkilerini sürdürme gibi değişkenler öğrencinin uyumlu olup olmadığını ortaya koymaktadır. Bununla birlikte öğrencilerin üst bilişsel ve akademik olarak hangi niteliklere sahip oldukları ve bunların ortaya çıkarılmasına yönelik ölçme ve değerlendirmelerin yapılması önem taşımaktadır (Bağçeci, Döş, ve Sarıca, 2011; Gündüver ve Göktaş, 2011;). Öğrencilerin sahip oldukları yetenekleri ölçen, bu ölçmeye göre yönlendiren çalışmalar son derece sınırlı ve yetersiz kalmaktadır. Türkiye’de ulusal sınavlarda öğrencilerin başarı ve başarısızlık durumlarını ortaya koyan en belirleyici ölçütlerden ve yaygın olanların başında çoktan seçmelitest-sınavları yer almaktadır (Güvendir, 2014; Sezgin ve Duran, 2011). Bu sınavlarda belli bir puanı alan öğrenci/öğrenciler, sınava giren öğrenciler arasında sıralamaya tabi tutulmaktadır. Bu sıralamaya giren öğrenci başarılı, giremeyen öğrenci başarısız ilan edilmektedir (İnanç, 2010). Bunun yanında bu başarı/başarısızlık öğretmen ve veliye de yüklenmektedir. Bu bağlamda sınavlar öğretmen ve veliler için birer onur savaşına dönüşmekte ve kaygı düzeylerini arttırmaktadır (Güleri ve Çakır, 2013; Hanımoğlu, 2010). Maddi durumları iyi olan aileler eve özel öğretmen getirtmektedir. Maddi durumu iyi olmayan ailelerise çocuklarını herhangi bir dershaneye göndermek için bütün sıkıntıları göze almaktadır. Bu yüzden öğrenciler sürekli stresli bir yaşamla karşı karşıya bırakılmaktadır. Bu yarış beraberinde başka sektörlerin ortaya çıkmasına zemin hazırlamaktadır. Özellikle son rehberlik hizmetleri adı altında yaygınlaşan “yaşam koçluğu” gibi popüler alanlar ortaya çıkmıştır. Bu hizmetlerde temel amaç öğrenciyi çalışmaya ve yaşama motive etmektir. Sınav odaklı bir sistemde öğrenciler okul dışı alternatif yollar aramaktadır. Bu durum özellikle şansız çevrede yetişen öğrenciler için oldukça adaletsiz bir yarışın olmasına neden olmaktadır. Bu adaletsizliği ortadan kaldırmak için özellikle öğrencilerin okullarda aldıkları eğitim-öğretim etkinliklerini ölçen sınavlar ya da uygulamaların yapılması daha verimli sonuçlar vereceği düşünülmektedir. Bu bağlamda her sınıf düzeyinde özellikle dönem sonlarında sınavların yapılmasının daha uygun olacağı görülmektedir. Bu noktadan hareketle çalışma, uygulanmakta olan TEOG sınavının öğretmen ve öğrenci görüşleri bağlamında olumlu ve olumsuz noktaları ortaya koymayı hedeflemektedir.

Araştırmanın Amacı

Bu çalışmada Milli Eğitim Bakanlığı tarafından 2013-2014 öğretim yılından itibaren uygulamaya konulan Temel Eğitimden Ortaöğretime Geçiş Sınavına (TEOGS) ilişkin öğretmen ve öğrenci görüşlerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaçtan yola çıkılarak aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

- 1- Temel eğitimden ortaöğretime geçiş sınavına ilişkin öğretmen ve öğrenci görüşleri farklılaşmakta mıdır?
- 2- Temel eğitimden ortaöğretime geçiş sınavına ilişkin öğretmen ve öğrenci görüşleri cinsiyete göre farklılaşmakta mıdır?
- 3- Temel eğitimden ortaöğretime geçiş sınavına ilişkin öğretmen görüşleri öğretmenlerin:
 - a- Branşına,
 - b- Mezuniyetine,
 - c- Kıdemine,
 - d- Görev yaptığı öğretim kademesine,
 - e- Görev yapılan yerleşim birimine,
 - f- Aynı okulda çalışma süresine,
 - g- Kendi çocuklarının TEOG sınavına girip girmemesine göre farklılaşmakta mıdır?
- 4- Temel eğitimden ortaöğretime geçiş sınavına ilişkin öğrenci görüşleri öğrencilerin:
 - a- Anne ve babanın mezuniyetine,
 - b- Sınavla ilgili rehberlik hizmeti alma durumuna,
 - c- Ailesinin gelir düzeyine,
 - d- Sınava günlük çalışma süresine,
 - e- Öğrenim görülen okulun sosyo- ekonomik durumuna göre farklılaşmakta mıdır?

Yöntem

Araştırma Modeli

Araştırmalarda model, araştırmacı ve araştırılan konuya bağlıdır. Araştırmacı araştıracağı konu hakkında sağlıklı veriler elde etmek için konunun yapısına uygun modeli seçer. Konuya uygunluğu nedeniyle araştırmada tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modelleri, geçmişte ya da günümüzde var olan bir durumu olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır (Karasar, 2013).

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini 2013-2014 eğitim-öğretim yılında Uşak ili-ne bağlı okullardaki öğretmenler ve sekizinci sınıf öğrencileri oluştururken, örneklemini ise tesadüfi olmayan örnekleme yöntemlerinden amaçsal örnekleme ve uygun örnekleme yöntemleri kullanılarak seçilen 529 öğretmen ve TEOGS'a katılan 302 öğrenciden oluşmaktadır. Örneklem seçiminde öncelikle amaçsal örnekleme kullanılarak okullar sosyo-ekonomik düzeylerine göre 3 gruba ayrılmıştır. Daha sonra uygun örnekleme yöntemi kullanılarak gruplandırılan okullardan bazılarına ulaşılmıştır.

Veri Toplama Aracının Geliştirilmesi

Öğretmen ve öğrencilerin TEOGS'a yönelik değerlendirmelerini belirlemek için araştırmacılar tarafından TEOGS anketi hazırlanmıştır. Anketin geçerlik ve güvenilirliğini sağlamak için 50 öğretmen ve 50 öğrenciye pilot çalışma uygulanmıştır. Ölçeğin faktör yüküne bakılmıştır. Sadece 16. sorunun güvenilirliği düşüren madde olduğu tespit edilmiştir. Daha sonra anket örnekleme de yer alan 529 öğretmen ve 302 TEOG sınavına giren 8. sınıf öğrencisine uygulanmıştır.

Öğretmen ve öğrenciler için geliştirilen ölçme aracı 37 sorudan oluşmaktadır. Alpha güvenirlik katsayısı,ölçeğin genelinde.83, öğretmen anketinde. 81, öğrenci anketinde 86 bulunmuştur. Anketin KMO değeri de .93 olarak tespit edilmiştir. Öğretmen anketi iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm öğretmenlerin kişisel bilgilerinden, ikinci bölüm öğretmenlerin değerlendirmelerini ölçmeye yönelik 37 maddeden oluşmuştur. Öğrenci anketi de iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm öğrencilerin kişisel bilgilerinden, ikinci bölüm öğrencilerin değerlendirmelerini ölçmeye yönelik 37 maddeden oluşmuştur. Anket sorularının ikinci bölümü öğretmen ve öğrenciler için de aynı sorulardan oluşmakta olup ekte sunulmuştur.

Bulgular ve Yorumlar

Tablo 1.

Öğretmen ve Öğrencilerin TEOGS'a Ait Verilerinin Analizi

Gruplar	N	\bar{X}	s.s	sd	t	p
Öğretmen	530	3,37	0,40	830	-2,677	,008
Öğrenci	302	3,46	0,54			

TEOGS Ölçeğinden elde edilen puanlara göre araştırmaya katılan öğretmenlerin \bar{X} =3,37, standart sapmanın 0,40; öğrencilerin ise \bar{X} =3,46 standart sapmanın 0,54 olduğu görülmektedir. Buna göre öğretmenler TEOG konusunda kararsızken, öğrencilerin TEOGS'akatıldıkları bulunmuştur. İki gruptan elde edilen puanlar test edildiğinde, farkın öğrenciler lehine anlamlı olduğu görülmektedir [$t_{(830)}=-2,677$; $p<.01$]. Buna göre öğrenciler TEOG sınavının kendileri için iyi olacağını düşünürken öğretmenlerin sınava ilişkin tereddütleri olduğu söylenebilir.

Tablo 2.

Cinsiyete Göre Öğretmen ve Öğrencilerin Puanlarının Analizi

	Cinsiyet	N	\bar{X}	s.s	sd	t	p
Öğretmen	Erkek	303	3,41	0,40	527	2,434	,015
	Kadın	226	3,32	0,40			
Öğrenci	Erkek	135	3,48	0,54	301	,849	,397
	Kız	168	3,43	0,53			

Öğretmen cinsiyet değişkenine göre incelendiğinde erkek öğretmenlerin \bar{X} =3,41, kadın öğretmenlerin \bar{X} =3,32 ortalamaya sahip oldukları ve farkın erkek öğretmenler lehine anlamlı olduğu görülmektedir [$t_{(527)}=2,434$; $p<.01$]. Erkek öğretmenlerin TEOG sınavını kadın öğretmenlere göre nispeten daha olumlu buldukları ve sınava karşı olumlu düşünceye sahip oldukları söylenebilir.

Öğrenciler cinsiyet değişkeni açısından incelendiğinde erkek öğrencilerin \bar{X} =3,48, kız öğrencilerin \bar{X} =3,43 ortalamaya sahip oldukları

ve farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı görülmektedir [$t_{(301)}=0,849$; $p<,01$]. Erkek ve kız öğrencilerin TEOGS sınavına ilişkin görüşleri bir birinden farklı olmadığı, aynı görüşe sahip oldukları ve sınava olumlu baktıkları söylenebilir.

Tablo 3.*Branşlara Göre ANOVA Analizi Sonuçları*

Branşlar	N	\bar{X}	s.s	sd	F	p
Sınıf Öğretmeni	140	3,31	,41			
Türkçe, Edebiyat	71	3,37	,46			
Matematik	56	3,33	,33			
Fen bilimleri	45	3,41	,39			
Sosyal Bilimler	49	3,41	,39	7/521	1,417	,196
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi	31	3,51	,32			
Diğerleri	94	3,35	,46			
İngilizce	43	3,44	,33			
Toplam	529	3,37	,40	528		

Tablo 3'te öğretmenlerin branşlarına göre TEOGS konusundaki görüşlerinin analiz sonuçları verilmiştir. Branşlara göre öğretmenler $\bar{X} = 3,37$ ortalama ile kararsız oldukları görülmektedir. Branş değişkeni açısından yapılan ANOVA sonucuna göre branşlar arasından TEOG sınavına ilişkin istatistiksel olarak anlamlı fark bulunamamıştır. Buna göre öğretmenlerin TEOG sınavına ilişkin görüşlerinin, branşlara göre farklılaşmadığı, hangi branşta olursa olsun öğretmenlerin sınav konusunda kararsızlık yaşadıkları söylenebilir.

Tablo 4.*Mezuniyet Türüne Göre ANOVA Analizi Sonuçları*

Mezuniyet	N	\bar{X}	s.s	sd	F	p
Ön lisans	26	3,35	,57	2		
Lisans	473	3,37	,39	526	,190	,827
Lisansüstü	30	3,41	,46			
Toplam	529	3,37	,40	528		

Mezuniyet türü dikkate alınarak yapılan ANOVA analizi sonuçlarına göre önlisans mezunu olan öğretmenlerin $\bar{X}=3,35$, lisans mezunu olanların $\bar{X}=3,37$, lisansüstü mezunu öğretmenlerin ise $\bar{X}=3,41$ olduğu görülmektedir. İstatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamasına karşın [$F_{(2;526)}=0,190$; $p>0,05$], eğitim düzeyi arttıkça puan ortalamalarında da bir artış olduğu görülmektedir.

Tablo 5.

Kıdeme Göre ANOVA Analizi Sonuçları

Kıdem	N	\bar{X}	s.s	sd	F	p
1-5 yıl	94	3,45	,37	4	1,171	,323
6-10	139	3,34	,39			
11-15	138	3,36	,44			
16-20	83	3,36	,37			
21 ve üzeri	75	3,35	,43			
Toplam	529	3,37	,40	524		

Kıdem değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamıştır [$F_{(4;524)}=1,171$; $p>0,05$]. Öğretmenlerin kıdemleri arttıkça TEOG sınavına ait görüşlerinden belirgin bir farklılık olmamaktadır. Göreve yeni başlamış olan bir öğretmen ile emekliliği gelmiş olan öğretmen arasında TEOG sınava ait görüşler arasında fark yoktur.

Tablo 6.

Görev Yapılan Öğretim Kademesine Göre ANOVA Analizi Sonuçları

Kademe	N	\bar{X}	s.s	sd	F	p
İlkokul	152	3,33	,39	2	1,238	,291
Ortaokul	274	3,37	,38	526		
Lise	103	3,41	,48			
Toplam	529	3,37	,40	528		

Öğretmenlerin görev yaptıkları öğretim kademelerine göre TEOG sınavına ilişkin görüşleri istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır [$F_{(2;526)}=1,238$; $p>0,05$].

Tablo 7.*Görev Yapılan Yerleşim Birimine Göre ANOVA Analizi Sonuçları*

Görev Yapılan Yerleşim Birimi	N	\bar{X}	s.s	sd	F	p
İlmerkezi	334	3,37	,37	2	0,013	0,987
İlçe merkezi	120	3,36	,51	526		
Köy	75	3,37	,37			
Toplam	529	3,37	,40	528		

Öğretmenlerin görev yaptıkları il, ilçe merkezleri ve köye göre yapılan analizde anlamlı bir fark bulunamamıştır [$F_{(2;526)}=0,013$; $p>0,05$].

Tablo 8.*Aynı Okulda Çalışma Süresine Göre ANOVA Sonuçları*

Aynı Okulda Çalışma Süresi	N	\bar{X}	s.s	sd	F	p
1-3	309	3,36	,36	3/525	1,793	0,147
4-6	104	3,37	,41			
7-10	67	3,32	,50			
11 yıl ve üzeri	49	3,49	,45			
Toplam	529	3,37	,40			

Tablo 8’de görüldüğü gibi aynı okulda çalışma sürelerine göre öğretmenlerin anketten elde ettikleri puanlar arasında istatistiksel olarak aradaki fark anlamlı bulunmamıştır [$F_{(3;525)}=1,973$; $p>0,05$].

Tablo 9.*Özel Ders Alma Değişkenine Göre t Testi Analizi*

Özel Ders Alma	N	\bar{X}	ss	Sd	t	p
Evet	50	3,34	0,69	299	1,700	0,09
Hayır	252	3,48	0,49			

Özel ders alan öğrencilerin ortalamaları $\bar{XX}=3,34$, almayan öğrencilerin $\bar{XX}=3,48$ ’dir. Analiz sonucunda iki grup arasında TEOG sınavına

ilişkin anlamlı fark bulunmuştur [$t_{(299)}=1,700$; $p<,05$]. Özel ders almayan öğrenciler, özel ders alan öğrencilere göre TEOG sınavını daha olumlu bulmaktadır.

Tablo 10.

Anne ve Babanın Mezun Oldukları Okullara Göre Dağılımları

Mezuniyet	İlkokul		Ortaokul		Lise		Üniversite		Toplam	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Anne	163	54,0	49	16,2	60	19,9	30	9,9	302	100,0
Baba	122	40,4	53	17,5	74	24,5	53	17,5	302	100,0

Araştırmaya katılan öğrencilerin annelerinin %54'ü ilkokul, %16,2'si ortaokul, %19,9'u lise ve %9,9'u üniversite mezunudur. Babaların ise %40,4'ü ilkokul, %17,5'i ortaokul, %24,5'i lise ve %17,5'i üniversite mezunudur. Babaların eğitim düzeylerinin annelerin eğitim düzeylerinden biraz daha yüksek olduğu görülmektedir. Anne-babanın mezun olduğu okula göre TEOG sınavına ilişkin görüşlerde farklılık olup olmadığını belirlemek için yapılan analizlerin sonuçları Tablo 11'de verilmiştir.

Tablo 11.

Anne ve Babanın Mezun Oldukları Okullara Göre ANOVA Sonuçları

	Okul Türü	N	\bar{X}	s.s	sd	F	p	Anlamlı Fark
Baba	İlkokul	122	3,52	,49	3/298	2,626	,052	-
	Ortaokul	53	3,54	,51				
	Lise	74	3,40	,52				
	Üniversite	53	3,31	,66				
	Toplam	302	3,46	,54				
Anne	İlkokul	163	3,47	,46				İlkokul-Üniversite
	Ortaokul	49	3,54	,46				Ortaokul – Üniversite
	Lise	60	3,58	,51	3/298	9,055	,000	Lise – Üniversite
	Üniversite	30	3,01	,81				
	Toplam	302	3,46	,54				

Tabloya göre babaların mezun oldukları okul türlerine göre babaların görüşleri arasında anlamlı fark ortaya çıkmazken [$F_{(3;298)} = 2,626$;

$p > 0,05$], annelerin mezun oldukları okul türlerine göre farklılık ortaya çıkmıştır [$F_{(3;298)} = 9,055$; $p < 0,01$]. Buna göre annesi ilkokul, ortaokul ve lise mezunu olan öğrenciler, annesi üniversite mezunu olan öğrencilere göre TEOG sınavına ilişkin daha çok olumlu düşünceye sahiptir.

Tablo 12.

Sınavla İlgili Rehberlik Alma Durumuna Göre t Testi Analizi

Sınavla İlgili Rehberlik Alma Durumu	N	\bar{X}	s.s	sd	T	p
Evet	140	3,52	0,49	300	1,886	,040
Hayır	162	3,40	0,57			

Sınavla ilgili rehberlik alan öğrencilerin puan ortalamaları ile rehberlik almayan öğrencilerin ortalamaları arasında anlamlı fark bulunmamaktadır [$t_{(300)} = 1,886$; $p < 0,05$].

Tablo 13.

Gelir Düzeyine Göre ANOVA Sonuçları

Gelir Düzeyi	N	\bar{X}	s.s	Sd	F	p	Anlamlı Fark
1000 liranın altı							1000 altı / 4001 üzeri
	117	3,56	,45	3/298	5,255	,002	
							100-2000 / 4001 üzeri
1000-2000	96	3,47	,45				
2001-4000	61	3,37	,70				
4001 ve üzeri	28	3,15	,59				
Toplam	302	3,46	,54				

Ailenin gelir düzeyine göre yapılan analizde, istatistikî olarak anlamlı fark bulunmuştur [$F_{(3;298)} = 5,255$; $p < 0,05$]. Ailesinin aylık geliri 1000 lira ve altında olan öğrenciler ailesinin geliri 4001 ve üzeri olan öğrencilere göre TEOG sınavını daha olumlu bulmaktadır.

Tablo 14.

Sınav İçin Çalışma Süresine Göre ANOVA Sonuçları

Sınav İçin Çalışma Süresi	N	\bar{X}	s.s	sd	F	p
1-2	196	3,45	,56	2/298	0,098	0,907
3-4	69	3,45	,44			
5 saat ve üzeri	36	3,50	,58			
Toplam	301	3,46	,53			

Öğrencilerin sınava çalışmak için ayırdıkları zamana göre puanlar incelendiğinde, istatistikî olarak puanlar arasında anlamlı fark bulunamamıştır [$F_{(2,298)} = 0,098$; $p > 0,05$].

Tablo 15.

Okulun Sosyo-ekonomik Durumuna Göre ANOVA Sonuçları

Özel Ders Alma	N	\bar{X}	s.s	sd	F	p	Anlamlı Fark
Düşük	112	3,59	,43	2/299	6,499	,002	Düşük-Orta Düşük-İyi
Orta	123	3,42	,44				
İyi	67	3,30	,76				
Toplam	302	3,46	,54				

Tablo 15'te görüldüğü gibi okulun sosyo-ekonomik durumu ile TEOG sınavına ilişkin görüşler arasında anlamlı fark bulunmaktadır [$F_{(2,299)} = 6,499$; $p < 0,05$]. Sosyo-ekonomik durumu düşük okulların öğrencileri sosyo-ekonomik durumu orta ve iyiolan okulların öğrencilerine göre TEOG sınavını olumlu bulmaktadır.

Sonuç ve Öneriler

Yapılan istatistik işlerden elde edilen bulgulara göre aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

TEOGS Ölçeğinden elde edilen puanlara göre araştırmaya katılan öğretmenler TEOGS konusunda kararsızken, öğrencilerin TEOGS'aktıldıkları bulunmuştur. Buna göre öğrenciler TEOGS'un kendileri için iyi olacağını düşünmüştür. Öğretmenlerin sınava ilişkin tereddütleri olduğu, öğretmen cinsiyet değişkenine göre incelendiğinde kadın öğretmenlerin erkek öğretmenlere göre TEOGS konusunda daha kararsız oldukları bir başka ifadeyle erkek öğretmenlerin TEOGS'u kadın öğretmenlere göre nispeten daha olumlu buldukları ve sınava karşı olumlu düşünceye sahip oldukları söylenebilir. Erkek ve kız öğrencilerin TEOGS sınavına ilişkin görüşleri birbirinden farklı olmadığı, aynı görüşe sahip oldukları ve sınava olumlu baktıkları tespit edilmiştir. Öğretmenlerin TEOG sınavına ilişkin görüşlerinin, branşlara göre farklılaşmadığı, hangi branşta olursa olsun öğretmenlerin sınav konusunda kararsızlık yaşadıkları görülmüştür. TEOG sınavı konusunda branşlara göre en olumlu düşünceye sahip olan öğretmenlerin, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi en kararsız öğretmenlerin ise Sınıf Öğretmenleri olduğu, lisansüstü eğitim yapan öğretmenlerin, ön lisans ve lisans mezunu öğretmenlere göre TEOG sınavını daha olumlu olarak, lisansüstü eğitim almış öğretmenlerin ise sınavı biraz daha akademik değerlendirdikleri görülmüştür.

Göreve yeni başlamış olan bir öğretmen ile emekliliği gelmiş olan öğretmenler arasında TEOG sınavına ait görüşler arasında farkı bulunmamaktadır. Öğretmenlerin görev yaptıkları öğretim kademelerine göre TEOG sınavına ilişkin görüşler incelendiğinde ortaokul öğretmenlerinin ilkökul öğretmenlerine göre puan ortalamalarının daha fazla olduğu ve ilkökul öğretmenlerine oranla TEOG sınavına ilişkin görüşlerinin daha olumlu olduğu söylenebilir. Öğretmenlerin görev yaptıkları il, ilçe merkezleri ve köye göre yapılan analizde anlamlı bir fark bulunamamıştır. Öğretmenlerin TEOG sınavına ilişkin görüşleri "Kararsızlık" düzeyinde kaldığı, görev yapılan yerin burada bir fark oluşturmadığı görülmektedir. Aynı okulda çalışma süresine göre öğretmenlerin TEOG sınavına ilişkin görüşleri birbirinden farklılık göstermemektedir. Kendi çocuklarının TEOG sınavına katılıp katılmamasına göre öğretmenlerin TEOG sınavına ilişkin görüşleri birbirinden farklılık göstermemektedir. TEOG sınavı için dershaneye gitmeyen öğrenciler, gidenlere göre nispeten TEOG sınavına

daha olumlu bakmaktadırlar. TEOGS için özel ders alan öğrenciler TEOGS için özel ders almayan öğrencilere göre sınava daha olumsuz bakmaktadır. Babaların mezun oldukları okul türlerine göre babaların görüşleri arasında anlamlı fark ortaya çıkmazken annelerin mezun oldukları okul türlerine göre farklılık ortaya çıkmıştır. Buna göre annesi ilkokul, ortaokul ve lise mezunu olan öğrenciler, annesi üniversite mezunu olan öğrencilere göre TEOG sınavına ilişkin daha çok olumlu düşünceye sahipken, üniversite mezunu annelerin çocukları bu sınavı onlara göre, daha olumsuz bulmaktadır. Üniversite mezunu anneler çocuklarını sınava yönelik olumsuz şartlandırmış olabilir. Üniversite mezunu annelerin beklentileri farklı olabilir.

Ailenin gelir düzeyi arttıkça TEOG sınavına ait görüşler nispeten olumsuz olmaktadır. Sınavla ilgili rehberlik alan öğrenciler TEOG sınavına ilişkin daha olumlu görüşe sahiptirler. Öğrencilere sınavla ilgili bilgilendirilme yapılması öğrencilerin düşüncelerini olumlu yönde etkilemiş olabilir. Öğrencilerin sınava çalışmak için ayırdıkları zamana göre puanlar incelendiğinde, istatistikî olarak puanlar arasında anlamlı fark bulunamamıştır. Yani çalışma süresinin artması veya azalması öğrencilerin TEOG sınavına ilişkin görüşlerini değiştirmemektedir. Öğrenim görülen okulun sosyo-ekonomik durumu ile TEOG sınavına ilişkin görüşler arasında anlamlı fark bulunmaktadır. Okulun sosyo-ekonomik durumu iyileştikçe öğrencilerin TEOGS'a yönelik görüşleri de olumsuzlaşmaktadır. Öğrencilerin yarısı TEOG sınavının liseye geçişte iyi bir ölçüt olduğunu düşünmektedir. Öğretmenlerin ve öğrencilerin çoğunluğu TEOG sınav sisteminin öğrencileri sınav stresinden kurtaracağını düşünmektedir. Öğretmenler ve öğrencilerin büyük çoğunluğu kendi okullarında ve kendi arkadaşları ile sınava girdiklerinde onların sınav stresinin azalacağı düşünmektedir. TEOG tek sınav yerine birden fazla sınava yer verdiğinden öğretmenler ve öğrencilerin çoğunluğu TEOG sınav sistemi ile öğrencilerin gerçek performanslarının belirleneceği görüşündedir.

Öğretmenlerin ve öğrencilerin çoğunluğu sınav yapılan alanların, lise geçişi için uygun dersleri içerdiği görüşündedir. Sosyal Bilgiler dersinin yalnızca İnkılâp Tarihi ile sınırlandırılmasının yanlış olduğunu düşünen öğretmenlerin ve öğrencilerin oranları oldukça yüksektir. Öğretmenlerin ve öğrencilerin oldukça önemli bir bölümü sınav tarihlerinin belli olmasının, okullarda müfredatın aynı hızda işlenmesini sağladığı görüşündedir. Öğretmenler ile öğrencilerin müfredatın sınav tarihine yetiştirilmesiyle ilgili görüş farklılıkları bulunmaktadır. Öğretmenlerin müfredatın,

sınav tarihine yetiştirilmeye çalışılmasının, bireysel farklılıkları göz ardı etmeye neden olacağına düşünenlerin oranı öğrencilere göre çok daha yüksektir. Öğrencilerin öğretmenlerin müfredatı, sınav tarihine yetiştirmek için çaba sarf ettiklerinden, kendi özelliklerinin öğretmenlere göre öğretmenlerce daha az göz ardı edildiği görüşündedir. Öğretmenler ve öğrenciler, kaynaştırma öğrencilerinin de aynı sınava girmeleri adil olmadığı görüşündedirler. Öğretmenler,TEOG sınavının konuşma, yazma, dinleme gibi kazanımları göz ardı ettiği görüşündedir. Öğrenciler ise TEOG sınavının dört temel beceriyi ölçmeye yönelik olduğu görüşündedir.

Öğrenciler öğretmenlere göre TEOG sınavının kazanımların tümünü ölçmede yetersiz olduğu görüşündedir. Öğretmenler sadece altı alanda sınav yapılmasının diğer dersleri önemsiz kılacağı görüşündedirler. Öğrenciler ise TEOG sınavının altı alanda yapılmasının diğer dersleri önemsizleştirmede olduğu görüşündedir.Öğretmenler, öğrencilere göre öğrencilerin ve velilerin yeni sınav sistemi konusunda yeterli bilgiye sahip olmadığını düşünmektedir. Öğrencilerin çoğunluğu, TEOG sınavına psikolojik olarak hazır olmadıklarını ifade etmişlerdir.Öğrencilerin çoğunluğu kendi öğretmenleri ile TEOG sınavına girmenin daha rahatlatıcı olacağını düşünmektedir. Öğretmenler öğrencilere göre Milli Eğitim Bakanlığının imtina aldığı yapılandırmacı yaklaşım ile sınav sisteminin uyuşmadığını düşünmektedir. Sınavların çoktan seçmeli olması, öğretmenlerinde bu sisteme uygun sınav yapmalarına neden olduğunu düşünen öğretmenlerin oranı öğrencilere göre daha fazladır. Test türü sınavların öğrencilerin analitik düşünme, eleştirel düşünme, sentez yapma gibi becerilerinin yeteri kadar gelişmesine engel olduğu düşünen öğretmenlerin oranı öğrencilere göre daha fazladır. Öğretmenler öğrencilere göre bu sınavların öğretmenlerin başarı grafiğini belirlediği görüşüne katılmamaktadır. TEOG sınav sonuçlarının öğretmenin performansının bir ölçüsü olamayacağını düşünmektedirler. TEOG sınavının, öğrencileri meslek seçimine yönlendirmeyeceği görüşünde olan öğretmenlerin oranı öğrencilerden daha azdır. Öğrencilerin çoğunluğu TEOG sınavının meslek seçimine yönlendirmediği görüşündedir.

Öğretmenler öğrencilere göre TEOG sınavı, öğrencileri daha çok okul dışı destek almaya yönlendirdiğini düşünmektedir. Öğretmenlerin çoğunluğu öğrencilere göre TEOG sınavının, öğrencileri uygulamalı sanat ve spor alanlarına ilgilerinin azalmasına neden olduğunu düşünmektedir. Öğretmenler ve öğrenciler sınavların ayrı oturumlar şeklinde yapılması-

nın öğrencilerin motivasyonlarını olumlu yönde etkileyeceği görüşündedir. Öğretmenler ve öğrenciler TEOG sınavı, eğitim sürecinde öğretmen ve okulun rolünü daha etkin kılacağını düşünmektedir. Öğretmenler ve öğrenciler TEOG sınavında öğrencilerinin başarılarının artması için daha fazla çaba sarf edeceklerini düşünmektedir. TEOG sınavının öğretmenlerin çalışma isteklerini artıracaklarını öğrenciler öğretmenlere göre daha fazla düşünmektedir. Öğrenciler öğretmenlere göre sınav sisteminden dolayı başarı düzeylerinin artacağı düşüncesine daha fazla sahiptir. Öğretmenlerin ve öğrencilerin önemli bir bölümü sınavlara yakın dönemlerde gözlenen devamsızlık durumunun azalacağını düşünmektedir. TEOG sınavının bir üst kademeye geçişte okulun önemini artırdığı söylenebilir. Ancak durumu daha net yorumlayabilmek için okul yöneticileriyle görüşme yapılmıştır. Yaşam kalitesi yüksek olan okulların yöneticileri öğrencilerin TEOGS öncesinde öğrencilerin rapor alma eğiliminde bulduklarını belirtmişlerdir. Öğrencilerin çoğu sınavların artmasından dolayı kendilerine yeteri kadar zaman ayıramadıkları görüşündedir. TEOG sınavının öğrenciler arasındaki puan adaletsizliğini ortadan kaldıracağı görüşü egemen olmaya başlamıştır. TEOG sınavı bir önceki sınavı telafi imkânı sağladığından, tek sınavdan kaynaklanan olumsuzlukları azaltacağı görüşü hâkimdir. TEOG sınavının liseye geçişte doğru bir ölçüt olduğu, sınavla ilgili olumsuzluk giderilerek devam etmesinin yararlı olacağı düşünülmektedir. Öğrencilerin çoğunluğunun psikolojik olarak sınava hazır olmadıkları belirlenmiştir. Bu neden öğrencilere sınavla ilgili rehberlik hizmetleri verilmelidir. Öğretmen ve öğrencilerin büyük çoğunluğu kaynaştırma öğrencilerinin sınava girmelerini doğru bulmamaktadır. Kaynaştırma öğrencilerinin sınava girmeleri yeniden değerlendirilmelidir. Bir başka araştırmada sınava katılan öğrencilerin velilerinin de görüşlerinin alınarak yapılabilir.

Kaynakça

- Bağçeci, B., Döş, B. ve Sarıca, R. (2011). İlköğretim öğrencilerinin üst bilişsel farkındalık düzeyleri ile akademik başarısı arasındaki ilişkinin incelenmesi, *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 8 (16), 551-566.
- Güleri ve Çakır, (2013). Lise son sınıf öğrencilerinin sınav kaygısını yordayandeğişkenlerin incelenmesi, *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 4 (39), 82-94.
- Gündüver, A. ve Göktaş, İ. (2011). İlköğretim öğrencilerinin seviye belirleme sınav başarılarının bazı değişkenlere göre incelenmesi, *Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2 (2), 30-47.
- Güvendir, M. A. (2014). Öğrenci başarılarının belirlenmesi sınavında öğrenci ve okul özelliklerinin Türkçe başarısı ile ilişkisi, *Eğitim ve Bilim Özel Sayısı*, 39, 172.
- Hanımoğlu, E. (2010). *Seviye Belirleme Sınavına Girecek Olan İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinde Sınav Kaygısı, Mükemmeliyetçilik ve Anne-Baba Tutumu Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi Adana: Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Karasar, N. (2013). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*, Ankara: Nobel yayınları.
- Sezgin, F. ve Duran, E. (2011). Kamu Personeli Seçme Sınavı'nın (KPSS) öğretmen adaylarının akademik ve sosyal yaşantılarına yansımaları, *TSA*, 15 (3), 9-22.

İletişim:

Murat Başar

E-posta: murat.basar@usak.edu.tr

EK:

TEOG Sınavı Anketi

1: Kesinlikle Katılmıyorum

2: Katılmıyorum

3: Kararsızım

4: Katılıyorum

5: Kesinlikle Katılıyorum

Anket Maddeleri
1. Öğrencilerin liseye geçişlerinde bu sınav doğru bir ölçüttür.
2. Öğrencileri sınav stresinden kurtardığından iyi bir uygulamadır.
3. Öğrencilerin kendi okullarında ve kendi arkadaşları ile birlikte sınava girmeleri, sınav stresini bir noktaya kadar engeller.
4. Öğrencilerin tek sınav yerine birden fazla sınava girmeleri öğrencilerin gerçek performanslarını ortaya çıkaracaktır.
5. Sınavın uygulama biçimi (yarın saat ara vererek, günde üç sınav), öğrencilerin sınava yoğunlaşmasını olumsuz yönde etkiler.
6. Sınav yapılan alanlar, lise geçişi için uygun derslerdir.
7. Sınavda Sosyal Bilgiler dersinin yalnızca inkılap tarihi ile sınırlandırılması yanlıştır.
8. Sınav tarihlerinin belli olması, okullarda müfredatın aynı hızda işlenmesini sağlar.
9. Müfredatın, sınav tarihine yetiştirilme çalışılması bireysel farklılıkları göz ardı etmeye neden olur.
10. Kaynaştırma öğrencilerinin aynı sınava girmeleri adil değildir.
11. Sınav bazı kazanımların (konuşma, yazma, dinleme gibi) göz ardı edilmesine neden olmaktadır.
12. Sınav, müfredatta yer alan tüm kazanımları ölçebilme özelliğine sahiptir.
13. Altı alanda sınav yapılması diğer dersleri önemsiz kılmaktadır.
14. Öğrenciler ve veliler yeni sınav sistemi konusunda yeterli bilgiye sahip değiller.
15. Öğrenciler yeni sınav sistemine psikolojik olarak hazır değiller.
16. Öğretmenler kendi öğrencilerinin salonlarında görevlendirildiğinde öğrenciler kendilerini daha rahat hissederler.
17. Millî Eğitimin temele aldığı yapılandırmacı yaklaşımla sınav sistemi uyumsuzdur.
18. Sınavların çoktan seçmeli olması, öğretmenlerinde bu sisteme uygun sınav yapmalarına neden oluyor.
19. Test türü sınavlar öğrencilerin bazı becerilerinin (analitik düşünme, eleştirel düşünme, sentez yapma vb.) yeteri kadar gelişmesine engel oluyor.
20. Bu sınavlar öğretmenlerin başarı grafiğini belirlemektedir.
21. Bu sınavlar öğrencileri meslek seçimine yönlendirecektir.
22. Bu sınavlar, öğrencilerin dört temel öğrenme becerilerini ölçmeye yöneliktir.
23. Bu sınavlar öğrencileri daha çok okul dışı destek almaya yönlendirecektir.
24. Bu sınavlar öğrencilerin uygulamalı sanat ve spor alanlarına ilgilerinin azalmasına neden olur.
25. Sınavların ayrı oturumlar şeklinde yapılması öğrencilerin motivasyonlarını olumlu yönde etkiler.
26. Bu sınavlar öğrenci, öğretmen ve okul ilişkisini güçlendirecektir.
27. Eğitim sürecinde öğretmen ve okulun rolünü daha etkin kılacaktır.
28. Öğretmenler, öğrencilerinin başarılarının artması için daha fazla çaba sarf edeceklerdir.
29. Öğretmenlerin çalışma isteklerini artırmaktadır.
30. Öğrencinin daha objektif değerlendirilmesine imkan sağlar.
31. Öğrenci, bir sonraki sınavda başarı düzeyini artırma imkanına sahip olduğundan, öğrencilerin başarı düzeylerinde artış olacaktır.
32. Sınavlara yakın dönemlerde gözlenen devamsızlık durumu azalır.
33. Sınav sayısının artması, öğrencilerin kendilerine ayırdıkları zamanı iyice azaltır.
34. Öğrenciler arasındaki puan adaletsizliğini ortadan kaldırır.
35. Bu sınav sistemi, eğitime getirilen yeni bir yükten başka bir şey değildir.
36. Telifi imkanı sağlayarak tek sınavdan kaynaklanan olumsuzlukları azaltmak
37. Yeni sınav sistemi her yönüyle öğrencinin lehine durumları kapsamaktadır.